

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 60 K Félévre 340 K
 Negyedévre 170 K Egész évre 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

A miniszterelnök csatlakozott a kiszgazdapárthoz

Budapest, jan. 5. A kiszgazdapártnak ma este pártvacsorája volt, amelyen megjelent Bethlen István gróf miniszterelnök is. Nagyatádi Szabó István üdvözölte a miniszterelnököt. Bizonyos idő óta — ugymond — politikai életben némi ellaposodás történt. A párttagok nincsennek informálva arról, hogy mi készül és mi a kormányelnök urnak a terve és — azt

hiszem — most már az elhatározása is. Azt látjuk, hogy bizonyos oldalról vannak elszánt lépések. Itt eddig semmi sincsen. Lelket kell önteni a pártba. Tudja meg mindenki, hogy kívül megyünk és ki ellen kell fordulnunk. *Bethlen István gróf miniszterelnök* azonnal válaszolt és beszéde során ezeket mondotta:

Elszánt harc a karlista propaganda ellen

— Nagyatádi Szabó István szavaiban zálogát látom annak, hogy megfogjuk találni rövidesen azt az utat, amely a kibontakozáshoz vezet. Én azt hittem, hogy amikor október hó folyamán az a puccskíséret nem sikerült, a magyar közvélemény higgadt ítéllete lehetetlenné fogja tenni azt, hogy azok az emberek, akik abban résztvettek és azt előidézték, a maguk részéről a politika porondjára újra fellépve, harcot indítsanak a mai irányzat ellen. — Sajnos, bizonyos pontig csalódtam.

Csalódtam, mert megindult egy nagy propaganda az országban.

— *Harcot hirdetek ezen propagandával szemben.* (Percekig tartó zajos éljenzés és taps. A tagok felállnak és állva tapsolják a miniszterelnököt.) Ennek a propagandának az ország érdekében véget kell vetni. (Élénk helyeslés.) *Harcot hirdetek ezen propagandával szemben, mert tisztában vagyok azzal, hogyha ez sikerülne, akkor ennek az országnak nagy érdekei kerülnének végrőlásba.* (Ugy van.)

Az integritás szent eszméjét használják csalóka jelszónak

— Hamis jelszavakkal, a tények elferdítésével dolgoznak, arra törekcsenek, hogy még a kormány becsületében is gázoljanak.

— Elérkezett tehát az ideje, hogy az odadobott keztyűt felvegyük. (Éljenzés és taps.) Ők minden téren szervezkednek és félrevezetik ezt a nemzetet és behunyt szemmel megy neki a nemzet újból a falnak, mint annak idején 1918-ban. Csalóka reményeket táplálnak és igyekeznek a nemzetben kelteni. Csak mesolyognom lehet afelett, hogy az országban egy puccs által a nyugalmat és a rendet helyre lehetett volna állítani és még csalókébb az a jelszó, hogy az integritást lehetett volna helyreállítani.

Ha lehet az integritást helyreállítani, azt csakis olyan pereben lehet, amikor már a nemzet egysége megvan. De kérdem, hogy

Nem gyűlölet vezet, hanem a köteleesség

— Az mondatott velem és a kormánnyal szemben, hogy a gyűlölet vezet bennünket a férfiak ellen. Nos, minket semmiféle gyűlölet nem vezethet, hiszen mi voltunk a megtámadottak. A törvényes magyar kormányt támad-

ták meg fegyverrel. Az állam biztonsága parancsolja azt, hogy a büntetés valóra váljék. Minket nem gyűlölet vezet, hanem az a köteleesség, hogy a magyar állam biztonságát megvédjük.

Szembeállították egymással a társadalmi osztályokat

— De nézzük csak, hogy nem gyűlölet vezeti-e ellenfeleinket? Nem ők voltak-e hibásak abban, hogy az országot a forradalom lejtőjére vezették?

— A háboru elején az országban nyugalom és béke volt, mert nem volt kilátása bizonyos elemeknek arra, hogy Ferenc József király uralkodása idejében intrikájukkal Tisza Istvánt a nyeregéből kiússák. De amint Ferenc József király behunyt a szemét, abban a pereben felborult a parlamentarizmus is, mert látták, hogy egy gyenge uralkodó kihasználható arra, hogy intrikájuk segítségével szembeállítsák őt a parlamenti többség vezérével.

Álljanak félre és hallgassanak a fegyverrel lázadók

— Ez a kiindulási pont. Ugyanezt a taktikát követik ma is. Azt látjuk, hogy addig, amíg politikai barátaik voltak hatalmon, addig az ő szavukat nem hallottuk. Nem hallottuk azért, mert reménykedtek abban, hogy a hatalom kizárólagos birtokába jutnak.

— Abban az időben fordultak elő azok a cselekmények, amelyeket utóbb Beniczky és társai a jelenlegi kormánynak szemére hánytak. (Ugy van, ugy van!) Abban a pereben, amikor politikai barátaik kiestek a politikai hatalom büvköréből, azt mondták, hogy csak

akkor lesz rend, ha Károly királyt hazahozzák. A maguk részéről nem bírták el azt, hogy a hatalom birtokában ne legyenek.

— Ne áltassák magukat, még nagy harsog következik. (Ugy van!) Elszánt emberekkel állunk szemben. (Ugy van!) Ezekkel a férfiakal szemben csak elszánt akarattal lehet szembeszállni. (Éljenzés és taps.)

— Gróf Andrássy Gyula tegnap a kereszténypártkörben azt mondotta, hogy az ildomosság azt követelte volna, hogy a kormány félreálljon és elsősorban én, mint a kormány vezetője álljak félre. Erre én csak azt felelhetem neki, hogy az ildomosság csak azt parancsolja, hogy azok, akik fegyverrel támadták a nemzetet, félreálljanak és hallgassanak. (Leikes éljenzés és taps.) Ők támadtak fegyveres erővel a Kormányzó és a törvényes kormány ellen. (Zajos felkiáltások: Ők a támadók!)

Forradalmat idéztek elő

Nem a király, hanem ők támadtak fegyveres kézzel a törvényes kormány és Kormányzó ellen. Mi nem lövöttünk a királyra — mert ők azt mondták, hogy hangulatot csináljanak maguk mellett — de igenis lövöttünk őrájuk és lázadó csapataikra. (Hosszan tartó éljenzés és taps.)

Egy nagy harc közepén állunk, amelyben a nemzet jövő sorsa dől el. (Helyeslés, Ugy van) A nemzetnek jövője és sorsa dől el azért, mert ők annak idején a többség vezetőjének letaszításával forradalmat idéztek elő ebben az országban öntudatlanul, de végeredményben ők idézték elő a forradalmat, és ezáltal az országot egyharmadrészére zsugorították össze a békekötésnél.

A karlizmus a nemzet halála

— Az én meggyőződésem szerint most is, ha az ő politikájuk ebben az országban diadalmaskodna, ez az országnak felosztására vezetne. (Ugy van, ugy van!) Ez az igazi demagógia, mert a nemzetet félrevezeti és olyan utra akarja vezetni, amelyből csak a halál következik.

— Ez elől a harc elől nem térünk ki és nem térek ki én sem. (Hosszan tartó éljenzés és taps.) Ebben a harcban a kiszgazdapárt férfiasan és keményen kitartott. Erre a sziklára lehet építeni. (Leikes éljenzés, taps, a kiszgazdapárt tagjai felállnak és percekig állva tapsolnak.)

A kiszgazdapárt a jövő sziklája

— Tegnap, tisztelt barátaim, a kereszténypártban egy határozatot hoztak. Ennek a határozatnak végső konzekvenciáját végre kell hajtani, még pedig azonnal. Én a magam részéről nem vagyok hajlandó egy percig sem együtt menni olyan férfiakkal, akik a kormányt becsületében, politikai integritásában támadták meg.

— Én a magam részéről döntöttem. Akár százan követnek, akár huszan, akár tizen, én a Kiszgazdapárttal való egyesülést akarom végrehajtani. (Zajos éljenzés, a párttagok felállnak és percekig állva ünneplik a miniszterelnököt.)

— Én megismétlem azt, hogy ez a párt az a szikla, amelyre a jövő Magyarországot felépíteni lehet. Én ezzel a párttal személynesen és barátaimmal együtt egyesülni kívánok. (A Kiszgazdapárt tagjai újból felállnak és lelkesen ünneplik a miniszterelnököt.) Kérem, hogy ti is ezt tegyétek. (Szűnő nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Magyarország miniszterelnöke a vezér

Dömötör Mihály zajos éljenzés és taps közepette a kisgazdapárt vezérére, nagyatádi Szabó Istvánra ültette poharát.

Rubinek István szólott ezután. A beszéd, amelyet hallottunk, — mondotta — mindnyájunkat meggyőzhet arról, hogy a vezér, aki bennünket és a magyar nemzetet ezen remények beteljesedése felé vihet, megérkezett és a vezér nem más, mint Magyarország miniszterelnöke.

Készen kell tartani a fegyveres erőt

Nagyatádi Szabó István: Nagy örömmel és megnyugvással üdvözlöm a miniszter urat. Kötelességem felhívni őt, hogy amikor kibontja szárnyát a jövő alakulás és mi őszintén csatlakozunk, akkor ő is határozott irányba vezessen. A miniszterelnök ur szoros összeköttetésben álljon a párttal. Figyelmeztetem, hogy minden erő alapja a fegyveres erő készletára. Szükséges, hogy a fegyveres erő azok kezében legyen, akik a miniszterelnök politikáját követik. (Viharos helyeslés.)

— Merem állítani, hogy a jövő választá-

Ismét egységes a kisgazdapárt

Csontos Imre és Négyessy László felszólalásai után Szijj Bálint jelentette be, hogy 5 társával ki akart lépni a pártból, de ezt a szándékukat a mai est hatása alatt megváltoztatták.

Bethlen István: Magyar embernek természete, hogy az egyszer megismert igazság minden konzekvenciáját levonja. Üdvözlö Szijj Bálintot, mint típusát annak a magyar embernek,

A diáknymor a nemzetgyűlés előtt

Budapest, jan. 5. A nemzetgyűlés mai ülését d. e. 11 órákor nyitotta meg Gál elnök.

Az ülésen megjelent Rakovszky István és Sigray Antal gróf is. Rakovszky hosszasan

Az amerikai magyarok becsülete

Az elnöki bejelentések után Apponyi Albert gróf szólalt fel napirend előtt. A napokban egy közgazdasági szaklapban egy magyar nyelvű hívtalnoktól az amerikai magyarságra nézve sérelmes nyilatkozat jelent meg. Ugy értesült, hogy a nyilatkozat nem úgy történt, ahogy a hírlap hozza. A cáfolat meg fog jelenni. Az Egyesült Államok képviselője a magyar kormánytól ez ügyben bizonyos felvilágosításokat kér, így tehát ez ügyben hivatalos lépés is történik. A maga részéről kijelenti, hogy az amerikai magyarsággal két ízben volt alkalma közelről érintkezni és meggyőződött arról, hogy nagyon jó hírnévnek örvendenek új hazájukban anélkül, hogy megszakították volna a magyar testvéri és erkölcsi kötelezettségeket, amely őket az ő hazához fűzte.

A magyar nemzet becses erőtartalmát

Segíteni kell az ifjuság rettentő nyomorán

Karaffidh Jenő a főiskolai ifjuság kérdésével foglalkozik, azzal az ifjusággal, amely a közelmúltban is áldozatkészségének adta tanulóit, melegebb szívvel kell viseltetnünk eziránt az ifjuság iránt. Mi lesz magával a jövő Magyarországgal? Nem szabad ezt az ifjuságot nehéz helyzetében hagyni, miután ez a jövő Magyarországot biztosítja. Mindezt különösen az antantot terhelő felelőség, amely oda jutatta hazánkat, hogy életerős ifjusága annak nincsen.

A diák-kérdésben a legsúlyosabb a diáklakások kérdése. Tervbe vettük, hogy a Lágymányosi-tó helyén fűvészkertet létesítenek, annak közepén pedig felállítják a diakotthont. A téglaennyiséget már össze is hozták, nemkülönben az összes butorokat. Nem tudja, hogy miért nem valósult meg a terv. Körülbelül 4000 diák van Budapesten, akiknek nagyrésze megszállott területről való. A diákságnak legnagyobb része nyomorú, magánlakásokban 800—2000 koronáig terjedő uszorbért fizet. A segélyezés megszűnése után, a diákok nem

Helyes külpolitikai orientációt

Rassai Károly kéri a Ház határozatképességének a megállapítását.

Pröhle Vilmos emelkedett ezután szólásra.

Nagy tetszés közben fejtette ki, hogy miért lépett ki a husvéti királypuccs utáni időben a keresztény pártból.

Kovacs J. István hangoztatta, hogy a miniszterelnök a tisztán látásnak sziklájára épít. A harcra együtt indulnak vele a nemzet jövő boldogulásáért.

sokon más programmal, mint kisgazdapártival, senki nem mer kimenni a nép közé. Csinálhatnak a városiak akár milyen politikát, mi jövőnk a mezei hadakkal és győzni fogunk.

Klebersberg Kunó és Meskó Zoltán után Gömbös Gyula szólott. 1918-ban — mondotta — a Wekerle-kormány megbukott, mert nem ismerte fel a helyzetet. 1921 októberében a Bethlen-kormány határozott álláspontra helyezkedett, decemberben tévővázott, most pedig kiadta a parancsot és nekünk kötelességünk ezt teljesíteni.

aki kényszeríteni tudja a kormányt és annak elnökét, hogy mikor harcról vagy békéről van szó, férfiasan nyilatkozzanak. Gál Gasztonra és Nagyatádira ülteti poharát.

A párt kivánságára Gál Gaszton beszélt még és Nagyatádit éltette, majd Hencz Károly felszólalása után a vacsora a késő éjjeli órákban emelkedett hangulatban véget ért.

tanácskozott Andrássy gróffal és Haller Istvánnal, majd bement az ülésterembe, ahol a Friedrich-párt és egy-két keresztény párti képviselő éljenzéssel fogadta.

lát az amerikai magyarságban. Biztosíthatjuk őket nagyrabecsülésünkről. Napirend előtt azért szólalt fel, hogy ennek kifejezést adjon.

Ceglédy Imre a közmunkák megindításának tárgyában beadott indítványát okolja meg. Kéri a nemzetgyűlést, utasítsa a kormányt, hogy a közmunkákat, mint az általános termelés szükséges kelleit indítsák meg és hajtsák is végre. Nagyon sok létesítményünk van: vasutak, hidak, középületek stb. Mindezek nagyértékűek és állami vagyoni szempontjából is kívánatos ezek karbantartása. A közmunkálatokba a magánvállalkozásokat is be kell kapcsolni.

Elnök: Az indítvány megokolását a Ház magáévá teszi és a tárgyalásokat későbbi időre tűzi ki.

fogják tovább tudni fizetni az élelmezés költségeit. A diáknymor nagy részben kitünik abból, hogy amikor a pápai nuncius a pápa adományából egy félmillió koronát szétosztott, egy egyen segélyezésére 5—6000 koronára volt szükség, hogyha csak valamit el is akartak éni.

Határozati javaslatot terjeszt elő, amely arról szól, hogy utasítsa a nemzetgyűlés a kormányt, hogy a diáknymor megszüntetésére diakotthonokat létesítsen. A nemzetgyűlés pedig küldjön ki 9 tagú bizottságot, hogy az a kormányt ebben a munkájában támogassa.

Foglalkozott azután a könyvtárüggyel. Szükségesnek tartja, hogy a tudományegyetemi könyvtár, legalább évente 500,000 korona hozzájárulásban részesüljön. Attér ezután a vármegyei tisztviselők helyzetének kérdésére és határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint utasítsa a nemzetgyűlés a kormányt, hogy a vármegyei tisztviselők szolgálati pragmatikája tekintetében sürgősen terjesszen javaslatot a nemzetgyűlés elé.

Elnök megállapítja, hogy a Ház nem határozatképes és így az üléstfel függeszti.

Szünet után Méhely Kálmán szólalt fel. A kormány programját nem fogadja el. Lengyelország példájából kiindulva, a kormányzati rendszer hibájul röjja fel a kapkodó orientációt. Azután foglalkozik a propaganda tevékenységgel. Az utóbbi években a külföldet propaganda iratokkal árasztották el. Legjobb propagandának tartja az ország tényleges viszonyait, ha azok rendben vannak. Kapkodás történik a kormány részéről a megszállott területek magyarságával szemben is, nemkülönben a megszállott területen élő tisztviselőkkel szemben.

Két év óta számos jelszóban csalatkozunk. Csalatkozunk először a forradalom kitörésekor a wilsoni elvekben, majd a keresztény jelszóban. (Zajos közbeküldés: Nagy tévedés!) Ezután a kormányzati rendszer közgazdasági tevékenységére mutat rá. Szerinte a kormány megnövelte a drágaságot. Igen sokan kénytelenek voltak kivándorolni, mint-hogy idehaza nem tudtak elhelyezkedni. A helyett, hogy a kis- és nagyvagyon egymáshoz közeledett volna, ellenkezőleg ma mindjobban eltávolodnak egymástól. Ez az eltávolódás nagy nemzeti veszedelemnek a kuforrása. A munkás emberek bérei még ma is nem haladják meg az életszükségletre szükséges összeget, sőt el sem érik azt. Csonkamagyarország közgazdaság terén ma ott áll, ahol Anglia száz évvel ezelőtt.

— Minden baj okául a történelmi jelek fel nem ismerését veszi. Ez októberizmust hibáztatni nem lehet, minden baj eredeti okául a háboru elvesztését lehet tekinteni.

Nincs más legitimizmus, mint a nemzet akarata

— Elhibázott dolognak tartja az 1914-i helyzetre való visszatérés utáni vágyat. Kijelenti, hogy ő nem áll a jogfolytonosság álláspontján. A forradalmi jelenségekkel ki kell hagyni a piszkot és csak a jó alkotásokat kell meghagyni. A legitimizmus még nem jogfolytonosság. A XX-ik században nem állhatunk a legitimitás alapján, mert a XX. században nincs más legitimizmus, mint a nemzet akarata maga.

— A 67-es rendszer nem felelt meg a nemzet igényeinek és a nemzet mintegy aludt a 67-es rendszer párnáján, be volt kötve a szeme és nem láttuk, hogy Európa és az egész világ hogyan fejlődik. Európa fejlődését a nacionalizmus és a demokrácia vezérelték. A monarchiában lakó nemzetiségekben felébredt a nemzeti autonómia utáni vágy és ez természetesen bomlasztotta a monarchiát. Magyarországon is megnyilvánult ez, de nem törődünk vele, mert biztunk öreg uralkodónk, Ferencz József tekintélyében és fegyveres erőnkben.

A Habsburgok nem teljesítették kötelességüket

A Magyarország integritásában vetett hitet a Kárpátok medencéjének egységes vizrendszerébe, az itt lakó népek együttes történelmébe és a földrajzi egységbe vetjük és bátran mondhatjuk, hogy a Kárpátok gyűrűjén belül csak egy ország létezhet és ez az, amely a kulturában a legerősebb, amelynek olyan erős kulturaközpontja van, mint Budapest, amelynek kulturája messze kisugárzik a Balkánra és biztosítja számunkra, hogy Magyarország egysége újra visszaálljon. Be kell kapcsolódni Európa fejlődésének útjába, mert ha elzárkózunk, egyre nagyobb lesz a belső viszonyok és a külföld fejlődése közötti különbség. Nekünk bizonyos megalkuvással kell beleilleszkednünk az új Európa társadalmi életének fejlődésébe.

A magyar fajiság reputációjának biztosítására hangoztatta, hogy sem a vörös bolsevik uralmat, de a fehér reakciót sem az igazi magyarság teremtette meg. A Habsburg dinasztia jelentősége Európában már megszűnt. A külső állapotok döntötték azt meg. A Habsburg család ettől ésenek orat magában a családban kell keresni. Annak lehet ezt tulajdonítani, hogy megfeledezett kötelessége teljesítéséről a nemzettel szemben. Azok, akik a Habsburg-dinasztia mellett foglalnok állást, elfelejtik a Habsburgok négyszázéves múltját. Nemetsország példáját kell követni, pedig ott

Hermann Paul

a német nyelvészeti tudomány egyik legtekintélyesebb művelője Münchenben 75 esztendősen meghalt. Paul rendkívül termékeny munkásságával nemcsak hazájában hanem a külföldi germanisták körében is nagy elismerést és megbecsülést szerzett magának, olyannyira, hogy egy-két kérdésben vallott véleménye sokszor döntő jelentőségű volt. A germanisztikának monumentális összefoglalását, a *Grundriss der germanischen Philologie*-t 5 adta ki s több rész az ő munkája. *Deutsches Wörterbuch*-ja a német szavak jelentésváltozásainak mostanában legjobb gyűjteménye. Ezenfelül szerkesztett folyóiratot, kiadott közép-felnémet írók és egész sereg értekezéssel és kisebb munkával gazdagította tudományát. Maradandó jelentősége azonban mégsem nyelvészeti munkáiban van, hanem nyelvbölcseleti uttorésében.

A nyelv eredete kérdésében Paul Herder és Humboldt Vilmos utján jár. Steinthal, Lazarus és Wundt felfogásával szemben kimutatni igyekezett, hogy csak individuális nyelv van, amely mindig attól származik, aki beszél. Wundt és iskolája viszont azt tanítja, hogy a nyelv kollektív pszichéből fakad, akár csak a mitológia. Paul következetesen a néplélektan létezését is tagadja. Tanítását 1880-ban megjelent *Prinzipien der Sprachgeschichte* című művében adta közre legelőször. Ez a mű azóta többször megjelent és új nyelvbölcseleti irányt utdított meg.

A libák szomorúsága

Nem lesz Libabiztosító Intézet

Komikus ügy aktái hevernek most a rendőrség bünygyi osztályán. A humoros eset természeténél fogva olyan, hogy a rendőrség komoly tisztviselői is csak kacagnak rajta.

Özv. Nagy Andrásné Hajnal-utca 22. sz. alatti magánzónó a napokban megjelent a rendőrségen és elpanaszolta, hogy a vele jóbarátságban élő Vén János 36 éves Hajnal-u. 22. szám alatti lakos különösképen akarta őt becsapni.

Ugyanis néhány héttel ezelőtt Vén János egy szép reggel azzal nyitott be hozzá, hogy ő egy *Libabiztosító Intézet-et* akar felállítani és ehhez 1000 korona részvény alapot kért tőle. Nagynének barátja ötlete igen megtetszett és 1000 koronát át is adott Vén Jánosnak vállalkozása megvalósításához.

Ezt követő két három nap múlva a libák barátja újra bekopogott barátjánál és most már 40 ezer koronát kért a Libabiztosító Intézet céljaira. Lehet, hogy közben drágább lett a liba és így több rizikóval járt a biztosítás. Nagynét vállalkozó szellemű barátjának újabb kérése igen meglepte s mivel az egész vállalkozás a 40 ezer korona hallatára most már gyanus lett, előbb megtagadta a kérelmet; két nap múlva pedig Vén Jánost feljelentette a rendőrségen.

A humoros feljelentésen a rendőrségen persze nagyot mosolyogtak, de mivel a köteleesség — köteleesség, felvették az özvegyasszony panaszát és ennek alapján beidézték Vén Jánost.

A libabiztosító leendő vezérigazgatója meg is jelent a rendőrségen, ahol kihallgatták. Az 1000 koronáról és a 40 ezer koronáról elmondta, hogy tényleg kérte ezeket, sőt kijelentette, hogy özv. Nagyné ellen *kártérítési pert is indított*, mivel a 40 ezer koronás kérelnél olyan sokat tárgyalt vele, hogy *ez alatt a Libabiztosító Intézet megvalósítása meggyusult*. Arra a kérdésre, hogy mi is lett volna az a Libabiztosító Intézet, Vén azt felelte, hogy:

— Erre vonatkozólag nem nyilatkozhatom, mert ez az én *szabadalmam*.

Vén János vallomását jegyzőkönyvbe vették és miután az ezer korona részvényalap sehogy se került elő, a rendőrség megindította a nyomozást. A humoros eset hátterében így valószínűleg komoly bünygy szerepel.

Zita királyné elutazott

Funchalból jelentik: Zita exkirályné elutazott Svájcba,

NAPI HIREK

— **Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnepnap miatt vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg.**

— **Istentiszteletek.** A r. kath. templomban holnap, vízkereszt napján délelőtt ünnepi rend, délután fél 4 órakor litánia. — Az ág. h. ev. templomban folyó hó 6-án és 8-án az istentiszteletet Máczay Lajos tiszakerületi ev. missziói lelkész végzi.

— **Bernolák Nándor beszámolója.** Bernolák Nándor népjóléti miniszter. Debrecen III-ik kerületének képviselője január 8-án, vasárnap délután 3 órakor a Bika szálló nagytermében tartja meg választói előtt beszámolóját. Értesülésünk szerint a kerület képviselőjét több nevesebb politikus is lekíséri. Városszerte nagy érdeklődés előzi meg Bernolák Nándor beszámolóját, amelyben az aktuális politikai kérdés egész komplexumát fogja megvilágítani a miniszter. A keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja, valamint a keresztény női tábor ezúton is felkéri tagjait, hogy a beszámolón teljes számban vegyenek részt.

— **Zártülés.** A városi tanács tegnap délelőtti ülése után a tanács még együt maradt és zárt ülésben tárgyalt tovább. A zárt ülésen dr. Vársány István tanácsnok a forgalmi adóról szóló rendeletet ismertette.

— **Evang. egyházi közgyűlés.** Az evang. egyház lelkesítő állására pályázók közül az egyik jelölt visszalépett. A vasárnapi közgyűlésén fog az egyház határozni arról, kíván-e helyébe új jelöltet állítani vagy sem. A választás január 15-re van kitűzve.

— **A Debreceni Székely Társaság** január 8-án, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor tartja az Iparos Kör dísztermében (Simonffy-u. 1. c. II. em.) a propaganda előadás sorozatát megnyitó matiné, melynek műsora a következő: 1. Nyitány. Játsza Veres Tóni zenekara. 2. Hazafias dalokat énekel az Iparos-dalgyűlés zenekara. 3. „A magyarországi román irredentáról” előadást tart dr. Dárkó Jenő, a Székely Társaság elnöke. 4. Szavallat Papp Mariska, az Egyetértés színjátzó társaság tagja. 5. Irredenta dalokat énekel Osváth Gyula, az Egyetértés tagja. 6. Játszik az Egyetértés nagyzenekara. A terem fűtve lesz. A matinéra belépődíj nincs, azonban adományokat a menekült gyermekek részére s a Társaság propaganda alapja javára köszönettel fogad az elnökség. Január 7-én, szombaton délután 5 órakor a Menekültügyi kirendeltség helyiségében (Simonffy-u. 1. c. I. em.) tartja a Székely Társaság a szokásos havonkénti családi összejövetelét rövid műsor bevezetése mellett.

— **Beteg lelkész.** Az evang. egyház helyettes lelkesítő Jónás András súlyosan megbetegedett. Betegsége idejére a püspök az egyházi teendőket és vallásitanítás végzésére Nyíregyházáról Debrecenbe küldte Máczay Lajos missziói lelkészt, aki ma már végezni is fogja az Istentiszteletet.

— **Esküvő.** Ifju. Veszprémy István, a Debreceni Első Takarékpénztár tisztviselője, Veszprémy István volt országgyűlési képviselő, vármegyei bizottsági tag és neje Koncz Klára fia a hó 7-én köt házasságot Hajduhadházon Müller Gizikével, Müller Antal gőzmalomtulajdonos, az országos molnáregyesület hajduvármegyei csoportjának elnöke és neje, Kovács Erzsébet leányával.

— **Ébredők tea-estélye.** Az ÉME II. kerületi szervezete folyó hó 7-én, szombaton este 8 órai kezdettel az ÉME sajtóalapja javára Egyháztéri helyiségében tea-estélyt rendez, melyre az egyesület tagjait és azok vendégeit szívesen látja a vezetőség.

— **A bankjegyforgalom.** Az Állami Jegyintézet december 31-iki kimutatása a december 23-iki állományhoz képest 831 millió korona államjegyforgalom szaporulatot tüntet fel. A jegyforgalom szaporulását nagyobb részt a giro követelések kifizetésére fordított 784 millió idézte elő, nyilván az év végével rendszeres tapasztalt nagyobb készpénz szükséglet következtében, ezenkívül az Osztrák-Magyar Bank jegyeinek beváltására 127 millió, postatakarékpénztári jegyek beváltására pedig 5 millió vétett igénybe. Az államkincstárelőleg 900 millió koronával változatlan maradt.

— **Ruhátlanok az óvodás gyermekek.** A városi tanács tegnap délelőtti ülésén szóba került, hogy igen sok szegény gyermek nem képes óvodába és iskolába járni, mert nincs megfelelő ruházata. A tanács elhatározta, hogy megkeresést intéz Pedlow kapitányhoz, aki a magyar gyermekek érdekében felelhetetlen jótékonykodást fejtett ki, legyen segítségére a debreceni ruhátlan gyermekeknek és tegye lehetővé nekik az iskolába való járást.

— **Vasuti kocsikra vonatkozó kérelmek.** Újabbban mind gyakrabban előfordulnak olyan esetek, hogy egyes vállalatok jelentéktelen mennyiségű kocsik kiállítására vonatkozó kérelmekkel, sokszor pedig alaptalan panaszokkal közvetlenül a kereskedelmi miniszteriumhoz fordulnak. Ennek eredménye az, hogy oly ügyek is, melyek elintézésére az üzletvezetőségek lennének illetékesek a vasutigazgatóság összes érdekelt szervei által tárgyalatnak, ami az illető vállalatra sem előnyös, mert a tényállásról később kap értesítést s esetleg jogosult kívánságai is csak késedelmesen teljesíthetők. Ha pedig a kívánság esetleg más felekkel szemben nem indokolt előnyök szerződéssére irányulna, a választott ut teljesen céltalan s e mellett a vasutra nézve hiábavaló hosszadalmas tárgyalásokat s felesleges munkátöbbletet ró. Tekintettel arra, hogy a vasutak igazgatósága a szállító felek kívánságainak, amennyire azt az üzletszabályzatok és a helyzet megengedi, mindenkor megfelel a kereskedelmi Miniszter ur leírata értelmében közli a kamara, hogy vasuti kocsik kiállítására vonatkozó, vagy pedig egyéb hasonló jelentéktelen sérelmekkel elsősorban az illetékes vasuti szolgálati helyekhez forduljanak, s csak abban az esetben tegyenek a kereskedelemügyi miniszteriumhoz jelentést, ha ez uton eredményt nem értek el.

— **József főherceg megjutalmazza egy vitéz katonáját.** A hadügyminiszter tegnap arról értesítette a város polgármesterét, hogy ifj. Botos András Mátyás király-utca 41. sz. alatti lakos, debreceni vízvezetéki szerelőt József főherceg tábornagy a Mária Theresia rendjele után járó illetményeiből ajándék gyanánt 600 korona jutalomban részesítette. A jutalomdíjat az állampénztár Botos Andrásnak folyósította.

— **Debrecen emel a kincstárnak.** A város pallagi birtokából a kincstár 200 hold földet bérel, amelyen a Gazdasági Akadémia gazdálkodik. Mivel az erre vonatkozó bérleti szerződés 1917-ben kötött és a bérösszeg igen csekély — holdanként 13 korona — a tanács tegnap délelőtti ülésén szóba került a bérösszeg felemelése. Minthogy a bérösszeg felemelésére a tanács az új bérleti törvény értelmében jogosult, elhatározta, hogy a bér összegét holdanként 800 koronára fogja felemelni.

— **Egyik gyár ellopta a másik gépeit.** Budapestről jelentik: Nem mindennapi érdekességű ügyben nyomozott közel másfél hétig a budapesti rendőrség. Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. milliőkat érő szabadalmazott gépeit állandóan lopkodták. A gépeket most megtalálták és pedig egy konkurrens gyárban. A nyomozó detektívek bizalmas uton arról értesültek, hogy egy másik gyárban a Just-féle villamossági gyárban használják ezeket a gépeket. Megállapították, hogy körülbelül 60 munkás követte el a lopást. Ezek közül többet kihallgattak a detektívek és elmondották nekik, hogy hogyan folyt a lopás a legnagyobb titokban és körültekintéssel. A tolvajlásban részt vett munkások ellen lopás miatt, a Just gyár felelős tényezői ellen orgazdaság és felbujtás miatt folyik az eljárás.

— **A decemberi adózás.** A városi tanács tegnap délelőtti ülésén dr. Vársány István tanácsnok jelentése során beszámolt a december havi adózásokról. A jelentés szerint a város házipénztárába december hónap folyamán 11 és fél millió koronányi adó folyt be. A városi tanács a bejelentést tudomásul vette.

— **Egy debreceni ember rablógyilkosságot követett el Tirolban.** Egy állítólag debreceni illetőségű napszámos, Böör István Zell am Selben múlt év december hó 30-án rablógyilkosságot követett el. A tiroli hatóság elfogta s most a Zellam Sees-i bíróság átiratban arra kéri a debreceni rendőrséget, hogy a rablógyilkosról közelebbi adatokkal szolgáljon.

az uralkodó családdal az ország egészen más viszonyban volt, mint nálunk és mégis a Hohenzollernnek trónfosztásával 1919-ben Weimarban egy fél éves munkával megalkották az új német állam szervezetének törvényeit. Nálunk is ezt kellett volna tenni. Gyökeresen el kell tiporni annak a lehetőségét, hogy itten valaha is szélsőséges puccs ismétlődjék.

Én a köztársaság híve vagyok. (Nagy zaj az egész Házban.) Nálunk is meg kell szilárdítani azt a törvényes konstellációt, amely a jövőben az ország fejlődését biztosítja. Mindenekelőtt a demokrácia fejlődésének biztosítására meg kell állapítani a választójogot. Tekintettel arra, hogy a kormány eddigi működésében garanciát nem lát, erre vonatkozólag az indemnitást nem szavazza meg.

Elnök ezután napirendi indítványt tesz. Legközelebbi ülés hétfőn, január 9-én délelőtt 10 órakor lesz, amelynek tárgya az indemnitás vitájának folytatásos tárgyalása.

Ülés vége egyenyed 4 órakor volt.

Apponyi és a Hangya

Támadások a magyar faj gazdasági térvédésére ellen

A nemzetgyűlés december 28-i ülésén megint egy csomó olyan dolgot mondtak el, melyek szomorúsággal töltik el azokat, akik a szebb magyar jövő biztosítását többek között a magyar fajnak gazdasági téren való érvényesülésében is látják.

A nemzetgyűlésen történeteket e helyen kizárólag csak gazdasági szempontokból teszünk vizsgálat tárgyává. Apponyi Albert gróf, ki ezideig minden alkalommal büszkén vallotta magát kereszténynek, szükségét látta, hogy számtalan visszaautasított támadás után újból megvádolja a magyar gazdasági élet egyik büszkeségét, a *Hangyát*, azt a szervet, mely becsületes magyar emberek céltudatos és eredményes munkájával millió magyar földműves gazdálkodó jólétét igyekszik önzetlenül előmozdítani.

A támadás előttünk teljesen érthetetlen. A válaszadás is igen nehéz, mert hiszen a támadás minden konkrétum említése nélkül, teljes általánosságban történt meg, amit különben a Hangya szövetkezet részéről nyomokban kiadott válasz egészen helyesen állapít meg. Minden igyekezetünkkel azon voltunk, hogy az Apponyi gróf részéről elhangzott támadást objektíve vizsgáljuk és olyan konkrétumokat találjunk, amelyek ezt a támadást indokoltá teszik. A vizsgálat eredményeképpen legnagyobb sajnálatunkra azt kell megállapítanunk, hogy alighanem dr Dömötör Lászlónak van igaza, amikor megállapítja, hogy a nemes gróftól félrevezették. Félrevezették azok, akik nek minden magyar konstruktív erő veszélyes és akik sohasem fognak visszariadni attól, hogy saját céljaik elérése érdekében az ilyen erőket egymás ellen is kijátszák.

Igy sem adhatjuk meg azonban ennek az esetnek kielégítő magyarázatát, mert miudezek után is érthetetlen maradt, miképp hangozhatott el a gróf ajkáról alaptalan vád köztisztviseltek iránt, a magyar emberek által vezetett vállalkozás ellen. Megborzadunk, ha arra gondolunk, hogy vezetnének ezek a dolgok akkor, ha nem létesült volna a legutolsó küzdelmes évek során megalkuvást nem ismerő magyar sajtó, mely önzetlenül küzdve a nemzeti céloknak úgy politikai, mint gazdasági téren való megvalósulásáért, szükség esetén, ha bizonyos okokból néha nehéz szívvel is, de tétovázás nélkül a helyes színben mutatja be az eseményeket a magyar közönségnek.

Fel kell tételeznünk, hogy azok a magyar emberek, akik oly gyorsan tudtak a keresztény gazdasági intézmények ellen küzdelmek sorába lépni, nem is látták teljesen tisztán veszélyes vállalkozásuk súlyos következményeit.

Huszonegy esztendő küzdelmes munkájával létesítette a magyar faj egyik leghatalmasabb gazdasági erősségét, a Hangya-szövetkezetet. S most ennek a 24 esztendő munkának az eredményét teljesen alaptalan támadásokkal igyekeznek lerontani olyanok, akiknek ebben az alkotó munkában igen kevés részük volt.

Toborzó

A kormány felhívást bocsátott ki, hogy a trianoni szerződés értelmében megszervezendő zsoldos hadseregbe fegyverképes egyének jelentkezzenek. Ezen hivatalos felszólításon kívül toborzót nyomatott, amelyet az ország minden részében terjesztettek. A toborzó így szól:

Magyar ifju! Olvasd!

Az antant arra kényszerített minket, hogy csak kis létszámú, csak 35 ezer főnyi honvédségünket az eddigi általános védkötelezettség helyett az önként jelentkezés útján egészítsük ki. Nemsokára már egészen ezen az alapon kell állanunk. Amíg ezt meg nem csináljuk, a milliárdokba kerülő antant bizottságok itt maradnak a nyakunkon. Tudjuk, mit jelent ez és te is tudod, hogy mi lenne abból, ha csonka hazánk védtelenül maradna. Ezért arra szólítunk fel téged, hogy alapos megfontolás után, de mentől gyorsabban siess a m. kir. honvédség háromszinű zászlaja alá.

A haza hív, ne tétovázz!

Nem kér más tőled, mint magyar fejt, magyar szívet, magyar kart és érte ad biztos megélhetést a jelenben, a jövőben nemcsak neked, hanem utódaidnak is. Akié a fegyver, azé a hatalom. Tehát maradjon az a hazafiak kezében.

Mit kér a Haza tőled? Egészséges, becsületes embert, aki 17 évnél nem fiatalabb, 36 évnél nem idősebb és lehetőleg nőtlen. Csak néhány heti próbaidőre gyere és ha a katonai szolgálat nyedre van, úgy 12 évre csapsz fel. Ebbe beszámítódik egy a régi szolgálati idő, mint a próbaidő. Hat évi tényleges szolgálat után, vagy ha különös viszonyaid úgy kívánják, előbb is tartós szabadságot kérhetsz. Ha tehát már ez előtt is szolgáltál, esetleg csak egy-két évet át áldozd a Hazának.

Mit ad a Haza neked? Ha köztisztviselő vagy, az első félétől 10800 koronát, a második félétől 13200, a harmadik évtől 16800 koronát. A hatodik évtől 17400, a kilencedik évtől 18000, a 11-ik évtől 19200 koronát.

Az örvezető 12—20 ezer koronáig, a tízedes 13—21 ezer koronáig, szakaszvezető 14400—22800 koronáig, őrmester 15600—24 ezer koronáig, tőrzsörmester 16800—22500 K-ig, tiszthelyettes pedig 18—24 ezer K-ig terjedő évi fizetést kap, illetve huz.

Illetékeidet viselt rendfokozatodhoz képest kapod. Fizetésedet azonban nem kell elköltened mert a haza mindennel ellát, amivel kell, egészséges szállással, kitűnő étellel, ruhával, jó fegyverrel. Olyan ellátást, amelyet sokan irigyelhetnének.

Milyen kedvezményt kapsz még?

Magad választhatod fegyvernemedet és csapat testedet. Ha tanuló vagy, avagy tanulni akarsz, szolgálatod alatt elvégezheted szak, közép, vagy főiskolai tanulmányaidat. Ép úgy készülhetsz bármilyen polgári életpályára is, amelyre szakszerű kiképzésben részesülhetsz.

Illetékeidből annyit tehetsz félre, hogy leszerelésed után egy kis tőkével rendelkez. Ha földműves vagy, megtakarított pénzedet 2—3 holdnyi birtokot vehetsz, sőt gazdasági felszerelést és üzemi tőkét is biztosíthat magadnak.

A legközelebb behozzák a közérdekű munkára való kötelezettséget. Ez alól mentesülsz, illetve kedvezményben részesülsz. Évenként 3 heti szabadságra van igényed. Ha magán, vagy családi viszonyaid úgy fordulnak már a szolgálati kötelezettség letelte előtt is kérheted elbocsátásodat. A honvédségtől való végleges elbocsátásod után a csendőrségbe, rendőrségbe, vámőrségbe, pénzügyőrségbe, vagy más közszolgálatra való felvételed igényelheted. Tényleges szolgálatod alatt pedig a honvédelmi miniszter engedélyével családot is alapíthatasz.

Csajj fel tehát! Eredj el az illető járás főszolgabírójához, vagy városodban a katonai előljáróhoz. Vidd magaddal katonai igazolványod, és születési anyakönyvi kivonatodat, vagy keresztnevedet. A főszolgabíró ur majd megmondja, mikor és melyik avató bizottságnál kell jelentkezned. Utazási és egyéb költségeidet bevonuláson után visszafizetik.

Mikor és hova kell bevonulnod? A felavatáskor kapott behívójegyen feltüntetett helyre és időben legkorábban 1922 január 15-én

A behívójegyed már ingyenes utazásra jogosít vasuton és hajón.

Itt a zászló, csak legény kell alája, csajj fel Magyarországra javára, csapjatok fel fajunk oltalmára, veszedelem fenyegeti hazánkat.

Magyarország édes hazánk, aggodalmas tekintettel néz reánk. Sohse aggódj szülőföldem lesz elég katona, ki neked feláldozza életét.

Belitska Sándor, honvédelmi miniszter.

Roncsik Jenő dr tüzoltó főparancsnok

A hivatásos tüzoltótestület szervezeti szabályrendeletét, mint azt már jelentettük, Debrecen városnak múlt év dec. 30-án tartott közgyűlésén kihirdették s azt a közgyűlés elfogadva, utasította a városi tanácsot, hogy a szabályrendeletet teljes egészében hajtsa végre. Mivel a szervezeti szabályrendelet rendelkezett az üresedésben levő tüzoltó főparancsnoki állás betöltése tárgyában is, a közgyűlés utasítására dr Tóth Emil tanácsnok idevonatkozólag a tanács tegnap délelőtti ülésén megtette előterjesztését.

A tanács elhatározta, hogy a főparancsnoki állást meghívás útján tölti be és egyhangulag kimondta, hogy a főparancsnoki állásra Roncsik Jenő dr államrendőrségi fogalmazót hívja meg, aki rendelkezik mindazon feltételekkel, amiket ez az állás megkövetel.

Roncsik Jenő dr ugyan bejelentette, hogy neki nincs tüzoltótiszt vizsgája, de ennek csupán az az oka, hogy évek óta nem tartottak tüzoltótiszt tanfolyamot. Kötelezte magát, hogy ha ezt a tanfolyamot megtartják, azt elvégzi és minden igyekezetével azon lesz, hogy a tüzoltótiszt vizsgát sikerrel letegye. Részt vett már eddig is egy kurzuson és szép bizonyítvánnyal igazolta, hogy a nyáron a budapesti tüzoltóságnál öt heten át eredményesen működött.

A városi tanács elhatározta, hogy Roncsik Jenő dr-t felhívja, miszerint a főparancsnoki állást február 1-ével foglalja el, fizetését szintén február 1-től folyósítja; a tüzoltó főparancsnokság átadásával pedig a Magoss György tisztifőügyészből, Kondor Kálmán főszámvevőből és dr Tóth Emil tanácsnokról és Sztankay F. Béla helyettes főparancsnokról álló bizottságot bízta meg.

A szervezeti szabályrendelet értelmében a tüzoltó főparancsnok köteles a tüzoltó lakásában lakni. Mivel pedig azt most lakók tartják elfoglalva, a városi tanács felhívta a tisztifőügyészt, hogy a lakók kiköltöztetésére tegye meg a törvényes lépéseket.

A tanács választása valóban méltó és érdemes emberre esett, akinek személye garancia arra, hogy a tüzoltóság nívója és ezzel a tűzbiztonság is csak emelkedni fog. Roncsik Jenő dr az államrendőrségnél végzett évek óta eredményes munkát, mint kitűnő tisztviselő s mint ilyen, nagy praxisa van a tüzoltási munkálatokban is. Elsőrendű szervező erejéről is ismeretes s így működése elé a legnagyobb várakozással lehet tekinteni.

Teljes vasárnapi munkaszünet

A debreceni Kereskedő Társulat az összes kereskedők kétharmadánál többnek nevében 177 aláírással ellátott azon kérelmet terjesztette a városi Elöljáróság, mint I. fokú iparhatóság elé, hogy a vonatkozó miniszteri rendelet alapján a kereskedésekre nézve az egész város területén rendeltessék el a teljes vasárnapi munkaszünet.

Ennek folytán Debrecen sz. kir. város Elöljárósága, mint I. fokú iparhatóság, a 94537—1921. K. N. rendeletének 1. §-ának 3-ik bekezdése alapján elrendeli, hogy Debrecen sz. kir. város egész területén az összes kereskedelmi üzletek, kivéve a fűszer, csemege, élelmiszer és szatóc üzleteket *vasárnapon át egész nap zárva tartandók*, ezekben az üzletekben tehát teljes munkaszünetet rendel el.

Ezen rendelkezés ellen vétők az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XII. t. c. 6. §-a értelmében kihágást követnek el és az 1921. XXVIII. 4. §-ának 2. bekezdéséhez képest 6000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Tizenhárom év után jóváhagyva. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén érdekes bejelentés történt. Dr. Várhelyi István tanácsnok előadta, hogy Debrecen egyik 1907-ben hozott közgyűlési határozata a III. osztályu kereseti adóról, melyet még annakidején felterjesztettek kormányhatósági jóváhagyás végett, csak a napokban érkezett vissza jóváhagyva. A városi tanács a bejelentést tudomásul vette azzal, hogy az ügy aktáira rávezetendő: „14 év után lett jóváhagyva“.

A városi fürdő jegyeinek ára. A városi főszámvevő a tanács tegnap délelőtti tartott ülésén a város kezelésében levő gőz- és kádfürdő jegyei árának felemelése iránt előterjesztést tett. A tanács az előterjesztést nem vette figyelembe, mert előbb tudni kívánja a többi gőz- és kádfürdő jegyeinek árát. A nagyerdői gőz- és kádfürdő jegyeinél figyelembe kell venni a villamosjegy árát is, ami magában véve már 8 korona. Ne csodálkozzanak hát egyesek azon, ha a városi fürdő nem megy jól.

Lakás a szemetesládában. Budapestről jelentik: A Tisza Kálmán-terén posztoló rendőr tegnap este gyanus neszt hallott az egyik szemetesládából. Felnyitotta a láda fedelét és meglepetten vette észre, hogy a ládában legnagyobb lelki nyugalommal alszik egy ember. Igazolásra szólította fel az illetőt és akkor kiderült, hogy a szemetesláda különös lakója Herman József 26 éves földműves, akit a sátorlajuhelyi törvényszék lopásért köröz. Herman Budapestre szökött s mert sem pénze, sem lakása nem volt, két hét óta a szemetesládában aludt. A rendőrség letartóztatta.

A terménykereskedők forgalmi adója. Egy budapesti lap illetékes helyről a forgalmi adóval kapcsolatban azt a felvilágosítást kapta, hogy a terménykereskedők is tartoznak forgalmi adót fizetni, és ebből a szempontból teljesen indifferens, hogy hol szerzik be árukészleteiket. A forgalmiadónak ugyanis természetében rejlik, hogy csak az eladó háríthatja át a vevőre, az állam azonban mindenkor a kereskedőn hajtja ezt be. A terménykereskedők csak azon bevételük után nem tartoznak forgalmi adót fizetni, amelyek buza, rozs, kényszeres, köles és a malmoknak eladott áruk után folynak be.

A debreceni patronage egyesület karácsonyfájára és a szegény gyermekek felruházására pótlólag a következő adományok folytak be: Riekl Antal 100, Danics György a fiatalkoruak bírja ivén 340, Greskó Sándor 60, Mező Sándor a fiatalkoruak ügyésze 100, Havas Kálmán 30, Magyar Általános Hitelbank 300, dr. Kesserű Lajos törvényszéki elnök ivén 1355, A Gazdák sütdője 1232 korona. Összesen befolyt: 50,258 korona 40 fillér.

A bolgár kormány és a szófiaiegyetem harca. Szófiából jelentik: A bolgár fővárosi társadalmát élénken foglalkoztatja a bolgár kormánynak és a szófiaiegyetemnek az a vitája, amely mindenképpen erősen emlékeztet a kormány és az egyetem 1907-ben történt összetűzésére, amikor az egyetemet tudvalegőleg bezárták és röviddel utána a kormány lemondott. Ezuttal arról van szó, hogy a szófiaiegyetem rektora, annak ellenére, hogy a kormány még júniusban, a bolgár betűsor 3 betűjének kihagyásával törvénybe iktatta az új helyesírás kötelező voltát, a régi helyesírás szerint nyomtatott egy beszédet és a közoktatásügyi miniszter magyarázatkerő felszólítására nem adott kielégítő választ. A miniszter erre a kormány pecsétjével lezáratta az egyetem questuráját és titkári hivatalát. Az egyetem tanácsa tiltakozással fordult a miniszterhez, kimondta, hogy ha a miniszter a pecsétet rövid időn belül el nem távolítja, a rektor maga fogja letörölni a lezárt helyiségeket. A miniszter tényleg le is vetette a pecsétet, de minthogy ő egyúttal a cenzura vezetője is, megtiltotta a lapoknak, hogy ezzel az ügyvel foglalkozzanak.

Életunt házmesterné. Szabó Lajosné, a Deák Ferenc-utca 12. számú ház házmesternének felesége tegnap este a lakásuk udvarán levő faskamarában felakasztotta magát és meghalt. A szerencsétlen asszony öngyilkosságát az udvarban levő cseléd lány vette észre, de már késő volt. Tettének oka életuntáság.

Az Országos Orvosszövetség debreceni és hajdumegyei fiókja január hó 25-én, szombán délután fél 7 órakor Debrecenben, az Angol Királynő-szállóban tartja rendkívüli közgyűlését, amiről a szövetség tagjait ezúton értesíti az elnökség. A közgyűlés tárgysorozatán a tisztikar és választmány kiegészítése és folyó ügyek szerepelnek.

A salétrom-telepi kislakások. A város nemrég úgy határozott, hogy a Salétrom-telepen levő városi földterületen szükséglakásokat építtet fel. Most azonban ezen a telepen több vállalkozó ipartelepeket szeretne felállítani. A tanács tegnapi ülésén úgy határozott, hogy tisztázní fogja előbb a kislakások ügyét és csak azután fog e földterület hovatétele felett érdemben határozni.

N A P I R E N D

Péntek 1922 január 6

Vizkereszt

A Nap két 7 ó. 47. Nyug. 4 ó. 22.

Városháza: A polgármester, a tanács tagjai nem fogadnak.

Rendőrség: Sági Lajos rendőrfőkapitány fogad 11-12-ig — Központi ügyeletes: Papp Lajos rendőrfogalmazó.

Csokonai-színház: Este fél 8 órai kezdettel: „A fekete pillangó“ 3 felv.

Városi múzeum: Nyitva délelőtt 10-12-ig, d. u. 4-7-ig.

Városi képtár: Nyitva délelőtt 10-12-ig, délután 4-7-ig.

Közművelődési könyvtár: Nyitva d. e. 9-12-ig, és d. u. 4-7-ig.

Szombat 1922 Január 7

Lucián vt.

A Nap két 7 ó. 46. Nyug. 4 ó. 23.

Városháza: A polgármester fogad 11-12-ig. A tanács tagjai fogadnak 10-12-ig. A város közigazgatási bizottság ülése délután 3 órakor.

Rendőrség: Sági Lajos rendőrfőkapitány fogad 10-12-ig — Központi ügyeletes: dr. Vas János rendőrfogalmazó. — Talált tárgyak árverése a rendőrség 1. em. 69. sz. szobában.

Csokonai-színház: Este fél 8 órai kezdettel: Felhő Klári népszimű 3 felv.

Táncestélyek: Este 7 órakor a kereskedelmi alkalmazottak tánc-télya a Bikában; este 9 órakor a DTE zártkörű táncestélye a Royalban.

A közművelődési könyvtár: Nyitva délelőtt 9-12-ig, délután 4-7-ig.

Baromfi és galamb kiállítás a varosházán. Nyitva egész nap.

Székelv Társaság műsoros családias összejövetele délután 5 órakor. Simonffy-utca 1. c. 1. em.

Ébredők teaestélye egyháztéri helyiségben este 8 órakor

Körözött tolvaj. A nyiregyházi rendőrségen Fülöp Károly nyiregyházi lakos feljelentést tett Fábrián nevezetű cipészszegéd ellen, mert az tőle két ménlovat, egy szekert, szármokot, egy bundát s köteleket lopott mintegy 100.000 korona értékben. Ugyancsak ez a Fábrián Raboda Jánosné nyiregyházi lakostól betöréses lopás útján 20.000 korona értékű fehérneműt vitt el. A tettes elmenekült Nyiregyházáról s most körözik.

Halálozások. Szívós József ref. 66 éves, Racsó Ilona r. kath. 6 hónapos, Timár Sándor ref. 5 éves, Fürst Ödön izr. 62 éves, öz. Zengewahl Mihályné Matkó Julianna ref. 74 éves, öz. Tóth Jánosné Bojtár Eszter ref. 72 éves, Nagy Lajosné Uj Zsuzsanna ref. 38 éves, Fábrián Erzsébet ref. 3 éves, Szabó József ref. tanító 74 éves, Balogh József ref. 36 éves, Orosz Jenő államdetektív 25 éves.

Nincs már Burgenland

Bécs, jan. 5. Az esti lapok jelentése szerint az osztrák fennhatóság alá került nyugat-magyarországi területnek helytartósági szék helyét január 2-án Bécsújhegyről, Savanyu kútra helyezték át. A belügyminiszterium Burgenland osztályát megszüntették.

Művészet

Dr Szilágyi Imre hangversenye

Tegnapelőtt tartotta magyar zeneestélyét Debrecen kiváló magyar hegedűművésze, dr Szilágyi Imre a budapesti Vigadó nagy termében. A fővárosi lapok igen meleg hangon emlékeznek meg a sikerült hangversenyéről. A Vigadóban ott voltak mindazok, kik a magyar zenét nemcsak hogy szeretik, de annak ápolását és fejlesztését a magyar zenei kultúra legfőbb feladatának tartják. Szilágyi Imrenek elévülhetetlen érdeme, hogy egyike azoknak a kevés hivatott magyar művészeknek, akik a magyar zenében a nemzeti geniusz megnyilatkozását látják s azt nem szégyenlik. Furcsa, hogy Magyarországon így kell a magyar zenéről írni s még szomorubb az, hogy oly kevesen vannak, akik a magyar zenében, a magyar zene jövőjében hisznek. Csermák. Lavotta, Rózsavölgyi, Bihari évszázados szerzeményeit játszotta Szilágyi, mintegy intó példál a hitetlenek számára, megmutatván, hogy valamikor mi volt a magyar klasszikus zene. A hangversenyen felleptek még *Buddnovics* Mária és *Palotay* Árpád, mindketten a magy. kir. Opera tagjai, kik magyar énekszámokkal tették az estét meghittebbé. Szilágyi hegedűjátékát ifj. *Magyar* Imre zenekara kísérte.

A „Magyar ág“ megemlékezvén a hangversenyéről, így ír:

— A Vigadó nagytermében Szilágyi Imre dr, akinek a régi magyar dalok lelkes kultusza körül szerzett érdemei ismereteseek, zengő hegedűjátékával megkapóan interpretálta az elmúlt századok gazdag zenei termékeinek legszebb darabjait.

A „Nemzeti Ujság“ bő refedájában többek között a következőket mondja:

— A Vigadó nagytermében egészen más világrészben éreztük magunkat: magyar levegőt árasztott minden hang. Szilágyi Imre dr., aki egy tucat esztendő előtt mint jogász az uritársaságban szívből jövő hegedűjátékával sokszor gyönyörködtette a színmagyar nóták kedvelőit: most, debreceni ügyvéd korában idejött a régi magyar zenét dicsőíteni játékkal, Magyar Imre cigányzenekara kíséretében. Nem tart igényt az ugynevezett magas művészet babéraitra; játéka mégis sokszor virtuóz ügyességű, de ami fő: csupa érzés, és csupa magyarság; a kuruc dalköltésnek. Bihari és Csermák korszaka dus aratásának ő méltó letéleményese.

A „Szózat“ ezt írja:

Szilágyi Imre dr. a régi kuruc-magyar zenei hagyományok lelkes apolója tegnap a Vigadó dobogóján szólaltatta meg Bihari, Lavotta és kortarsaik busongó, lassu magyarjait, híres hallgató nótáit. A meleg, szívreható hegedűszó sok tapsot váltott ki a maga nemében Budapesten eddig egyedül álló hangverseny közönségéből, amely mindvégig élvezettel halgatta a színmagyar műsort. Magyar volt a műsor, magyar a közönség, még a szépen zengő hegedű is magyar mester — Tóth János — kezűgyességét hirdette: igaz örömmük telt benne.

Hasonló elismeréssel emlékeznek meg a hangverseny sikeréről a többi fővárosi nagy lapok is.

Ferenczy Irma hangversenye. Tegnap tartotta *Ferenczy* Irma dalnemesnő sikerült hangversenyét a városi zenede termében. A jeles szopránénekesnő biztos, tartalmas, érzések kifejezésére kitünően alkalmas, kellemesen csengő hangja tökéletesen megfelelt programjának. Különösen Puccini: *Tosca* imája, *Arditi*: *Csókeringő*, *Leo Delibes*: *Coppelia* valcer voltak hangjának és énektudásának a lemegefelelőbbek. *Solweig* dalát kissé erőltetett előadásban hallottuk, a refrainszerű rész teljesen elhibázott volt. *Reger*: *Wiegenlied*, *Brahms*: *Vergebliches Ständchen* közvetlenül, művészi tökéletességgel hatottak. A zongora kíséretet dr *Uff* Gusy Géza látta el.

Fognak a franciák. Parisból jelentik, hogy a franciaországi népszámlálás eredménye szerint Franciaországnak most 39.400.000 lakosa van Elzász-Lotharingával együtt. A háboru előtt Franciaországnak 39.605.000 lakosa volt.

— **Szabadióra helyezett bankbizományos.** Az ügyészség egy fauzletből kifolyólag letartoztatta Reinbold Miklós bankbizományost. Reinbold nagyobb mennyiségű fát adott el a esődbe került Polyánszky fakereskedő raktárból és emiatt tettek ellene feljelentést. Most azonban Reinbold igazolta, hogy az általa eladott fa az ő saját tulajdonát képezte s azt csupán bizományba adta Polyánszkyknak. Ennek fogva Reinboldot az ügyészség tegnap délelőtt szabadióra helyezte. Az ügy végleges tisztázására nézve azonban a vizsgálat folyik.

— **Gyorsírók figyelme!** A debreceni gyorsírók szombaton délután fél hat órákor gyakorló órát tartanak a közéleti-művelődési ügyosztály helyiségében. (Piac-utca 9. sz. I. em.)

— **Sopron a moziban.** A m. kir. vallás-és közoktatásiügyi miniszter a Népművelési Filmgyár Rt. megbízásából készült „Sopron” című filmfelvételnek az ország összes mozgóképtételeiben való kötelező lejátzását elrendelte.

— **A szennyvízszűrő-telep építése.** A városi tanács tegnapi ülésében kimondta, hogy a szennyvízszűrő-telep megépítésére pályázatot hirdet. A pályázat két módozatot állít fel. Az egyik szerint a város az anyagot maga adná, csak az építkezést végeztetné vállalkozóval, a másik szerint pedig a szennyvízszűrő-telep mellett létesítendő kertgazdaságnak az építő rendelkezésére való bocsátása fejében kívánna a megépítést. A pályázati határidőt 1922. április 15-ikéig állapította meg a tanács.

— **Meghalt a köpenicki kapitány.** Még a jó békevilágban történt az a híres eset, amelyen az egész világ nevetett a németek rovására. Voigt Vilmos susztermester ugyanis egy szép napon gyalogoskapitányi egyenruhában megjelent a Berlinből 11 kilométerre fekvő, igen régi kis német városka, Köpenick főutcáján s a felvonuló őrszázadot magához szólítottán, elvezette a városházára. Ott lefoglalta a pénztárt s a benne volt pénzzel együtt meg szökött. A szállóigévé vált eset hőse most halt meg 71 éves korában Luxemburgban, ahol esőndes visszavonultságban töltötte utolsó éveit.

— **Kiallítás.** F. hó 7. és 8-án a város-házán tartandó országos baromfi és galambkiállítás látogatására felhívjuk a nagy közönség figyelmét. Belépő díj 10 K.

— **A DTE zártkörű táncestélye** folyó hó 7-én a Royalban nem mint a meghívókon feltüntetve volt, 7 órákor, hanem 9 órákor kezdődik, miután a záróra a hajnali órákig meghosszabbították.

— **Kárplós mester** menekült mindennemű javításokat és átalakításokat a legolcsóbban s legjobban készíti házaknál. Zselezny, nyulási óbarak.

— **A debreceni kereskedők bálja,** amelynek a megtartása folyó hó 8-ára volt tervezve, Bernolák Nándor népjóléti miniszter ur beszámoló beszéde miatt egy nappal előbb, vagyis január 7-én tartatik meg 8 órai kezdettel reggeli 5 óráig.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Péntek: délután ifj. előadás Bánk bán. Este Fekete pillangó B) bérlet.
Szombat: Felhő Klári C) bérlet.

Pénteken B) bérletben a **A fekete pillangó** megy.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Fantomas, a mesterdetektív legújabb érdekfeszítő kalandja. **A vörös ház c.** detektívdráma vasárnap lesz bemutatva az **Urausban.** Azonkívül: **Az elátkozott állomás,** izgalmas amerikai életkép és **Ham levegőbe repül,** kitűnő burlesk ugyancsak egy előadásban lesznek bemutatva. Pénztárnnyitás vasárnap délelőtt 10 kor.

A világ legizgalmasabb kalandfilmje, a legújabb Pearl White-film: „New-York rejtelmei” jön az Uranusba!

Két slager képet mutat be holnap és vasárnap az Apolló. **Damokles kardja** bűnügy 5 felvonásban és **Az asszony és férje** amerikai dráma 4 felvonásban.

Páris gyermekei jövő héten az Apollóban. **Sándor Mátyas** negyedik részét ma utoljára mutatja be az Apolló. Jegyelővétel.

Harc a hőmezőkön címen az Uránia egy minden ízében rendkívül érdekes, izgalmas tárgyú amerikai filmet mutat be a híres „Selznik” gyárból mai új műsorában, mely az alaskai hőmezők sivatagán készült felvételben a tévedések, illetve a félreértések drámáját 6 rendkívül lebilincselő felvonásban mutatja be. — A film főszerepét Dorris Kenyon és Paul Gordon amerikai művészek játsszák. Azonkívül a „Lakáscsero” címen egy kitűnő vígjáték egészíti ki a pompás műsort 3 felvonásban. Előadások 5, 7, 9 től. Rendes helyárak és a kedvezményes jegy. Utalványok érvényesek.

Az Uránia januári műsorát kísérje figyelemmel. Csupa elsőrangú sláger műsor kerül bemutatásra, mely vetekedik egyik a másikkal.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó
a Belvárosban egy jóvendelmező ház, a Köntöskert elején egy kis ház, belső telkek, házhelyek és szőlők, továbbá földek 7 holdas, 5 holdas és 8 holdas. Értekezhetni Gazdák Bankja Kossuth utca.

Méhészegédet
keresek, ki a gyakorlati méhészetben és háptárgyártásban járatos. Jelentkezni lehet naponta 2-3 óra között, Apaffy u. 22.

Kiadó
konyhakertésznek 4 hold jó fekete föld Mester utca végén lakóház és nagy kúttal. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth u. 17.

Duplikátor
eladó. Piac-utca 5. II. emelet.

Homoki fajbor
literje 40 korona, kitűnő minőségű kisebb-nagyobb tételekben kapható Burgundia-utca 5. sz. alatt.

Kis ház jókarban, 950 öf telkek konyhakertnek kiválóan alkalmas fekete agyagföld Nemes-utca 7. szám (Tócs kert.) eladó. Értekezhetni „Hajdúföld” szerkesztőségében délután 6 órákor.

Elcserélném

Nagyváradon, a Kálvária-utcán levő 3 szoba, mellékhelyiségek és vete-ményes kerítéssel álló s az adókövető bizottság által 50160 leire értékelt magánházamat Debreczen, Berettyó-ujfalu, Nyiregyháza vagy környékén levő házzal vagy földdel. Értékkülönbséget megtérítem vagy pénzben elfogadok. — Ajánlatokat **Ujlaki Gyula** Kismarja, Biharmegye címre kérek.

A tőzsde

Magyar korona: 85.

A mai tőzsde nagyjából ugyanaz, mint tegnap. A Bécsből érkező hírek nem tudtak különösebb hatást gyakorolni. Az arfolyamok változatlanok, a tegnapi nívón állanak. A tőzsde a hullámszerű képét mutatta, nyitáskor kedvező hangulat, azután lanyhaságba csapott át. A tőzsdeidő vége felé szilárdult az irányzat. A közvetlenül zárlatok realizációs törekvésekre újból estek az arfolyamok. — Az egész piacon csak pár pontos árhullámszerű fordulat elő.

A külispiac csendes és üzletlenség. Az arbitrage Rimában és Államvasutban dolgozott erősen Rimát contremizálták és ennek árnívója hanyatlott. Az Államvasut kedvező nyitás után ellanyhult, majd zárlat felé újra emelkedett.

A malompiac csendes és eseménytelen, az árak lemorosolódottak.

A szénpiacon közönséges volt emelkedés, többi papírok üzletlenségű tartottak.

A vaspiac a forgalom igen kis keretek között mozgott Kőburg tartott. Láng egy kevésbé javult, míg Lipták arfolyama hanyatlott.

A fapiac a tegnapihoz valamivel jobb hangulatot mutatott nyitáskor, később azonban elkedvetlenedett.

A vegyipiac üzletlenség volt, csak a különösen favorizált papírokban volt forgalom, így Oceánban, Gummban, Hunga-

riában, Lámpában ma kissé élénkebb volt az üzlet.

Budapesti zárlat.

Magyar hitel 1880, Osztrák hitel 1080, Angol-Magyar 735, Leszámitoló bank 770, Magyar-Olasz 310, Jelz hitelbank 290, Hazai bank 630, Salgó 5375, Rimamurányi 2535, Közúti 990, Déli vasút 1240, Államvasut 3725, Keresk. bank 7100, Általános takarékp. 990, Pesti hazai 24000, Borsod-miskolci 3325, Concordia 2150, Budapesti gőz. 5750, Gizella 2525, Hungária 2375, Viktória 7850, Beocsini 6125, Kohó 1325, Általános kőszén 10725, Urikányi 5925, Adria 6600, Atlantic 2600, Levante 6950, Trust 1925, Gans Danubius 34800, Ganz villamos 5900, Lipták 537, Magy. ac 1 2750, Schlick 1050, Wörner 595, Brassói 3300, Izzó 5500, Spódium 2510, Hazai faterm. 2175, Klotild 3150, Erdő 960, Nasic 17700, Neusch Licht. 660, Orsz. fa 1123, Telefon 4225.

Valuták.

A valutapiac a laacsonyabb zürichi jegyzés ellenére eseménytelen volt és határozott üzletlenség jeleit mutatta. A tegnapi napon favorizált szokol iránt meismet erős érdeklődés nyilvánult meg, úgy hogy arfolyama 1000 fölé emelkedett. — Később azonban a realizációs törekvésekre, arfolyamából engedni volt kénytelen. A nyugati valuták általában lanyhák voltak kivéve dollárt, amely pár ponttal megerősödött. Erőteljes üzlet volt francia frankban, a lei tartott, a dinár kedvezőtlen megítélés következtében nagymértű hanyatlást szenvedett.

A devizapiac a csak prágai iránt volt érdeklődés, kedvező nyitás után csökkent arfolyamok mellett.

Napoleon 2360—2390, Angol font 2550—2570, Dollár 612—622, Francia frank 4925—4975, Márka 325—335, Lira 2585—2585, Osztrák kor. 900—1000, Rubel 4900—5000, Lei 475—485, Szokol 987—997, Svájci frank 11750—11825, Korona dinár 800—810, Lengyel marka 1675—1775.

Zürichi zárlat: Berlin 272.50, Holland 190, Newyork 516, London 2170, Páris 4140, Milánó 2195, Brüsszel 3925, Prága 800, Budapest 85, Zágráb 190, Bukarest —, Varsó 17, Bécs 18, Osztrák bélyegzett 11.

Utótőzsde.

A hangulat kissé kellemesebb, a pro-

longáció simán ment. Államvasut 3825, Rima 2420, Salgó 5300, Orsz. fa 1108-10, Izzó 5450, Lichtig 670—75.

A valutapiac a gyenge forgalom mellett a dollár valamivel javult. A márka gyengült, míg a többi értékek változatlanok. A dinár némileg barátságosabb. Ezüst korona 35—36, forint 92—94, 20 koronás arany 2410.

Terménytőzsde.

Terménytőzsdén az irányzat csendes és változatlan. Arfolyamok a tegnapi nívó alatt mozogtak, vevők tartózkodtak. Alig volt forgalom. A malomok nem vásárolnak.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2375—2400, fehérmegyei 2365—2390, pestmegyei 2365—2390, rozs 1550—570, takarmány árpa 1700—1750, sörpára 1775—850, köles 1500—1600, zab 1500—530, tengeri 1975—975, repace 27—28, Korpa 1120—1130.

Liszt és élelmények piaca csendes. — Export célra nem vásárolnak. Belföld el van látva. 0-ás lisztben különösen élénk kinalat.

Sertéjelentés. Zárt vásári maradvány 108 sertés, érkezett 27. Szabad vásári maradvány 1325 sertés, érkezett 356, eladott 67 sertés. Árak: Zsírterítés fiatal nehéz 78—85, könnyű 70—80.

Dollárt

Simon György

és más idegen pénz, srengyát exsütőt leges-legdrágábban vesz

DEBRECZEN Kossuth-u. 11.

Gazdasági **VAS**

TELEFON: 6—20

Bakos István

árúk, takarékhelyek és bu-tarvasalások, lemezdedények beszerezhetők: vas-kereskedésében. Csapó-utca 88. sz.

Kövár és Altmann

szűcs mesterek
Debrecen, Piac-utca 42.
Pannónia szálló udvar
Mindenféle szűcs munkákat szak-szerűen készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközöl.

Aranyért, Ezüstért
budapesti magas árakat fizetek

Kramer Simanffy
Liszt 17.

A Magyarországi Zsidóságrol

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyérdemű 0-0 és aktuális mű 0-0

Írta: ifj. Wessprémy Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóni-vatalában Piac-utca 59.

Iroda áthelyezés!

Irodámat a mai napon **Maróthy György** utca 19. szám alól **Szent Anna-utca 6. szám** alá helyeztem át. **DEZSŐ LÁSZLÓ** irodája Szent Anna-utca 6. szám